

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА

International Security

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2020/2021
З якого курсу викладається	3
В якому семестрі (-ах) викладається	5-8
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Черняєва Анна Олександрівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук
Кафедра	Міжнародних економічних відносин та фінансів
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar / ORCID / ResearchGate
Контактна інформація	a.cherniaieva@knute.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Міжнародна безпека» – вибіркова навчальна дисципліна спеціалізації, передбачена планом підготовки дипломованих фахівців економічних спеціальностей. Глобалізація та інтеграція сприяли посиленню взаємозалежності держав, виникненню нових загроз для безпеки, що у сукупності призвело до зміни сутності безпеки, появи нових концепцій та підходів до розуміння безпеки та до її гарантування. Все більш гострою стає проблема ефективності міжнародних організацій та міжнародного права в площині гарантування безпеки та суверенітету держав. В цьому контексті дослідження та узагальнення наукової бази є вкрай важливими для формування комплексного розуміння сучасних аспектів формування та реалізації політики національної безпеки України, її місця і перспектив у системі міжнародної безпеки, що обумовлює актуальність даного курсу.

Мета дисципліни

Формування у студента системи теоретичних знань та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- зміст основних термінів «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека;
- вітчизняні та зарубіжні теоретичні напрацювання в сфері міжнародної безпеки;
- характеристику моделей міжнародної безпеки регіонів світу;
- роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи міжнародної безпеки;
- основні принципи, критерії та проблеми фінансової, економічної, екологічної та інформаційної видів безпеки;
- структуру, функції та засоби системи забезпечення національної безпеки;
- особливості геополітичного та геостратегічного становища України у сучасному світі;
- можливі сценарії розвитку міжнародної безпеки у XXI ст.

вміти:

- вільно оперувати відповідним категоріальним апаратом;
- організувати моніторинг обстановки, збір і нагромадження інформації про дестабілізуючі фактори;
- застосовувати показники і методи оцінки стану міжнародної економічної безпеки;
- розробляти заходи і робити пропозиції для прийняття рішень в сфері забезпечення міжнародної безпеки;
- дати конструктивну і критичну оцінку проектів, пов'язаних із безпекою;
- мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ економіки, міжнародних економічних відносин

Програма дисципліни

Тема 1. Основи міжнародної безпеки

Основні підходи до визначення поняття «безпека». Співвідношення понять «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека. Безпека як головна мета закордонної політики держав. Дослідження проблем міжнародної безпеки в світовій та європейській науці. Нові виклики для міжнародної безпеки в сучасному світі. Засоби формування системи міжнародної безпеки в добу глобалізації.

Тема 2. Організація управління міжнародною безпекою

Сучасна система міжнародних відносин на глобальному, регіональному і локальному рівнях. Характеристика моделей міжнародної безпеки регіонів світу: європейський, близькосхідний, азіатсько-тихоокеанський, центральноамериканський, північноамериканський. Національна, регіональна і локальна безпека суперечність інтересів та проблема узгодження їх.

Тема 3. Роль міжнародних організацій у формуванні та трансформації системи міжнародної безпеки

ООН як провідна глобальна організація забезпечення міжнародної безпеки: історія створення та розвиток. Органи ООН з підтримки миру та безпеки (Рада Безпеки, Генеральна Асамблея, Міжнародний суд ООН). Роль ОБСЄ в системі міжнародної безпеки: від наради до організації. Пріоритетні напрямки діяльності ОБСЄ з підтримки безпеки та миру. Місце НАТО у формуванні сучасної системи міжнародної безпеки. Еволюція концептуальних засад НАТО у постбіполярний період. Роль Європейського Союзу в системі міжнародної безпеки. Особливості реалізації спільної політики безпеки та оборони ЄС на сучасному етапі.

Тема 4. Міжнародна протидія тероризму

Тероризм як довгострокова загроза безпеці держав. Соціально-політична суть та види міжнародного тероризму. Антитерористичні інституційні механізми. Міжнародна співпраця в боротьбі з фінансуванням тероризму.

Тема 5. Міжнародна економічна безпека

Сутність і класифікаційні характеристики економічної міжнародної безпеки. Індикатори міжнародної безпеки. Формування єдиного глобального ринку факторів виробництва, зростання міграції. Розширення впливу підконтрольних розвиненим країнам світових фінансових та економічних інститутів.

Тема 6. Галузева орієнтація міжнародної безпеки

Поняття енергетичної безпеки. Структура споживання енергоресурсів по країнам світу. Критерії оцінки продовольчої безпеки на національному та міжнародному рівнях.

Тема 7. Міжнародна фінансова безпека

Фінансова безпека: суть та місце в системі економічної безпеки держави. Складові фінансової безпеки держави та їх загальна характеристика. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації.

Тема 8. Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки

Екологічні закони та головні принципи екологічної безпеки. Екологічна безпека та її головні риси. Основні критерії екологічної безпеки. Типологія надзвичайних ситуацій і груп факторів, що визначають рівень надзвичайної ситуації. Визначення «критичних» об'єктів і процесів оцінки ризику.

Тема 9. Інформаційна безпека у глобальній системі підтримання миру і стабільності

Вплив інформаційної революції на систему міжнародної безпеки. Міжнародні програми миру і стабільності у контексті потенційних глобальних інформаційних конфліктів. Позиція ООН щодо проблеми міжнародної інформаційної безпеки.

Тема 10. Геополітичні та геоекономічні виміри національної безпеки України

Основні засади національної безпеки України. Головні загрози національній безпеці. Аналіз рівня корупції та тінізації економіки держави.

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Проведення семінарських занять передбачено виключно в інтерактивній формі (проведення дискусійних клубів, робота в робочих групах, участь в симуляції або імітаційних іграх) тому передбачається активна участь всіх учасників в опануванні даної навчальної дисципліни.

Під час практичних занять використовуються ситуації та реальні показники, які безпосередньо впливають через певні фактори на безпеку країн світу (рівень та показники фінансової безпеки, економічної, екологічної, інформаційної безпеки країни). «Стан здоров'я населення територій як показник стану (якості) довкілля, глобалізація інформації як актуальна проблема міжнародних відносин, критерії глобалізації, індикатори оцінки фінансової безпеки банківської системи та банківської діяльності» – всі ці та інші питання будуть обов'язково розглядатися, аналізуватися та будуть формуватися висновки в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань.

Виконання передбачених завдань формує у здобувача вищої освіти не тільки знання теоретичних основ та практичних навичок оцінювання й аналізу безпекової компоненти міжнародних економічних відносин; але й закладає основи критичного мислення й багатоваріантності вирішення професійних задач з урахуванням необхідності максимального задоволення інтересів зацікавлених в результатах такого аналізу осіб.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) активна участь в ділових іграх; 2) виконання розрахункових завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (текст: ситуаційне завдання, творче завдання, розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Глобальна та національна безпека : підручник / авторський колектив: В. І. Абрамов, Г. П. Ситник, В. Ф. Смолянук ; за загальною редакцією Г. П. Ситника. – Київ : Національна академія державного управління при президентіві України, 2016. – 784 с.
2. Економічна безпека України : монографія / [В. Г. Федоренко та [інші]. – Київ : Товариство з обмеженою відповідальністю «ДКС центр», 2017. – 462 с.
3. Коломієць О. В. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації : монографія / О. В. Коломієць. – Київ : Київський міжнародний університет, 2013. – 427 с.
4. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська, О. О. Резнікова ; за редакцією К. А. Кононенка. – Київ : Національний інститут стратегічних досліджень, 2013. – 56 с.
5. Черкес М. Ю. Міжнародне право : навчальний посібник / М. Ю. Черкес. – 6-те видання, виправлено і доповнено. – Київ : Знання, 2011. – 397 с.